

Mezőgazdasági őstermelők nyugdíjellátásának feltételei

Készítette: Balogh Csaba

NAV SzSzBM AVIG

Ki minősül mezőgazdasági őstermelőnek?

A személyi jövedelemadóról szóló törvény rendelkezése szerint **mezőgazdasági őstermelő az a személy, aki:**

- **a 16. életévét betöltötte,**
- **belföldön lévő saját gazdaságában**
- **az SZJA tv. 6. számú mellékletben felsorolt termékek előállítására irányuló tevékenységet folytat,**
- **ezen tevékenysége tekintetében nem egyéni vállalkozó valamint,**
- **érvényes őstermelői igazolvánnyal rendelkezik vagy**
- **családi gazdálkodóként bejegyzett magánszemély, illetve családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtag**

Őstermelő tevékenység végzésének formái

- **Egyéni őstermelő igazolvány**
- **Közös őstermelői igazolvány**
- **Családi gazdaság**

Egyéni őstermelői igazolvány

Az őstermelői igazolvány része az adóévre hitelesített értékesítési betétlap, amely egyben bevételi nyilvántartásnak is minősül, amennyiben az adózó bevételi nyilvántartás vezetésére kötelezett.

Az őstermelői igazolványokkal kapcsolatos ügyintézés (az igazolvány kiadását, módosítását, cseréjét és bevonását) a falugazdászok végzik.

Az őstermelői igazolvány akkor érvényes, ha az igazolvány és a hozzá tartozó értékesítési betétlap egyidejűleg hatályos.

Közös őstermelői igazolvány I.

A magánszemély az őstermelői igazolvány kiváltásához tett nyilatkozatát kiegészítheti a közös háztartásban élő családtagjaival tett együttes nyilatkozattal, mely szerint a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet közös őstermelői igazolvány kiváltásával kívánják folytatni.

Közös háztartás alatt az egy lakóingatlanban együttlakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező természetes személyek közössége értendő. Közös háztartásban élő családtagnak minősül a mezőgazdasági őstermelő házastársa, egyenes ágbeli rokona, az örökbe fogadott, mostoha és nevelt gyermeke, valamint az örökbe fogadó, mostoha és nevelőszülője.

Közös őstermelői igazolvány II.

A közös igazolvány kiváltásának feltételei:

- minden egyes családtagnak az őstermelői jövedelmére ugyanazon adózási módot kell választania
- a közös őstermelői tevékenység időszakában a családtagok egymással nem állhatnak munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban.
- Az igazolványt egy egybehangzóan megnevezett családtagnak a nevére kell kiállítani.

Amennyiben költségeiket tételesen számolják el, úgy az e tevékenységükből elért bevételeiket és költségeiket létszámarányosan meg kell osztaniuk. A bevételek és költségek igazolására a közös őstermelői tevékenységben résztvevő bármelyik magánszemély nevére kiállított bizonylat egyenértékű. Közös őstermelői tevékenység folytatása esetén elég egy nyilvántartást vezetni a bevételekről és a költségekről.

Családi gazdaság, családi gazdálkodó

Családi gazdálkodó:

Az adóév utolsó napján az erre a célra létesített nyilvántartásban családi gazdálkodóként bejegyzett magánszemély és a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagja.

Családi gazdaság:

A mezőgazdasági igazgatási szervnél családi gazdaságként nyilvántartásba vett mezőgazdasági üzem.

Biztosítás és járulékfizetés

- ***1997. évi LXXX. Tv. a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (továbbiakban: Tbj. Tv)***
- ***1997. évi LXXXI. Tv. a társadalombiztosítási nyugellátásról (továbbiakban: Tny. Tv)***

Alapfogalmak

2. § (1) A társadalombiztosítás Magyarország állampolgárait és e törvény külön rendelkezése alapján Magyarországon munkát végző más természetes személyeket az e törvényben meghatározott szabályok szerint magába foglaló, társadalmi szintű kockázatközösség.

(2) A társadalombiztosításban való részvétel a törvényben meghatározott szabályok szerint **kötelező**.

(3) A kötelező társadalombiztosítás rendszerében a **biztosított** az egyéni felelősség elvének megfelelően, az e törvényben **meghatározott járulékfizetési kötelezettség alapján** **szerezhet jogot** saját maga és törvényben meghatározott hozzátartozója javára az **egyes társadalombiztosítási ellátásokra**.

Társadalombiztosítási és családtámogatási ellátások

Egészségbiztosítási ellátás

Eü. szolg. : •házi orvos •fogászat •járóbeteg •fekvőbeteg
•gyógyszerártámogatás •utazási költségtérítés •külföldi gyógykezelés

Pénzbeni ellátások : •GYED •táppénz •terhességi gyermekágyi segély

Baleseti ellátás: •baleseti táppénz •baleseti járadék •baleseti eü. szolgáltatás

Családtámogatás

•Családi pótlék •Anyasági támogatás •GYES, GYET •GYED

Nyugdíjszolgáltatás

Saját jogú: •öregségi •rokkantsági •baleseti rokkantsági

Hozzá tartozói : •özvegyi •árva •szülői •baleseti hozzátartozói

Mikor biztosított az östermelő?

Mindenekelőtt át kell tekinteni, milyen objektív tényezők fennállása kell ahhoz, hogy egy östermelő biztosított legyen. Az östermelői tevékenység akkor hoz létre biztosítási jogviszonyt, ha az alábbiak megvalósulnak.

- Az első feltétel a szolgálati idő megszerzéséhez kötődik, azaz **biztosított az a mezőgazdasági östermelő, aki esetében fennáll, hogy a rá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év.** Ennek az az oka, hogy teljes nyugdíj megállapításához minimum 20 év szolgálati idő szükséges. Ha az östermelő rendelkezik 20 év szolgálati idővel, akkor östermelői jogviszonya alapján a későbbiekben nyugellátásra lesz jogosult.

Mikor biztosított az östermelő?

- Második feltétel az életkorhoz kötődik, azaz **akkor lesz biztosított az östermelő, ha már nem kiskorú, de még nem nyugdíjas.** Nyugdíjasnak minősül a saját jogú nyugdíjas – beleértve a 40 éves jogosultsági idővel nyugdíjban részesülő nőket is – és az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

A feltételek meglétét az adóhivatal a bejelentéskor nem ellenőrzi!!!

Van-e egyéb keresőtevékenysége?

A fenti feltételek megléte esetén vizsgálni kell azt is, hogy az őstermelőnek van-e más biztosítási jogviszonya az őstermelés mellett, és ha van, akkor milyen biztosítási jogviszony áll fenn.

Az őstermelő keresőtevékenységét vizsgálva megállapítható, hogy nem lesz biztosított, ha

- **munkavállalóként,**
 - **egyéni vagy társas vállalkozóként,**
 - **szövetkezet tagjaként,**
 - **tanulószerződés keretében vagy**
 - **egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személyként**
- is biztosított.

Keresőtevékenységek

Az előbb felsoroltak mind biztosítási jogviszonyt eredményeznek, azaz ezen biztosítási jogviszonyok létrejötte nem függ semmilyen különleges feltételtől, például adott jövedelemtől.

- **Munkaviszony** esetében a biztosítási jogviszony a munkaszerződésben foglalt időponttól, ennek hiányában pedig a munkaszerződés megkötését követő naptól áll fenn.
- Az **egyéni vállalkozó** biztosított lesz az egyéni vállalkozói nyilvántartásba való bejegyzés napjától, vagy a kamarai tagság kezdetének napjától stb.

Keresőtevékenységek

Más a helyzet akkor, ha a biztosítási jogviszony fennállása valamilyen feltételtől függ. Azaz, ha az őstermelő keresőtevékenysége például **megbízási szerződésen vagy vállalkozási szerződésen alapul**, vagy az őstermelő alapítvány, egyesület, lakásszövetkezet tisztségviselője, akkor a biztosítási jogviszony attól függ, hogy **a díjazás eléri-e havonta a minimálbér harminc százalékát**, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét.

Azaz a biztosítási jogviszony ezekben az esetekben nem mindig jön létre, így **az őstermelői tevékenység lesz az ún. „biztos” jogviszony.**

A biztosítás kezdete és vége

Ha az előző kizáró körülmények nem állnak fenn, akkor a mezőgazdasági őstermelő biztosításának kezdete és vége az alábbiak szerint alakul:

- A biztosítás az őstermelői igazolványban feltüntetett időponttól az igazolvány érvényességéig áll fenn.
- Gazdálkodó család tagja esetében a családi gazdaság nyilvántartásba vétele napjától a nyilvántartásból való törlés napjáig.
- Megszűnik a biztosítás akkor is, ha a mezőgazdasági őstermelő kilép a családi gazdaságból vagy a közös őstermelésből.

A biztosított mezőgazdasági őstermelő biztosítási jogviszonyában bekövetkező minden változást be kell jelenteni a T1041-es adatlapon az adóhivatalnak.

Az őstermelő járulékfizetése

A mezőgazdasági őstermelő – ideértve a tevékenységét a tárgyévben kezdő mezőgazdasági őstermelőt is –

a minimálbérnek megfelelő összeg után fizeti meg a

- **19,5 % szociális hozzájárulási adót,**
- **7 % egészségbiztosítási járulékot, melyből 4 % a természetbeni-, és 3 % a pénzbeli egészségbiztosítási járulék,**
- **10 % nyugdíjjárulékot.**

Az őstermelő járulékfizetése

Ettől eltérően, az a mezőgazdasági őstermelő, akinek az e tevékenységből származó, **tárgyévet megelőző évben elért bevétele nem haladja meg a 8 millió forintot,**

a tárgyévet megelőző évi bevételeinek 20 százaléka után fizet

- **4 % természetbeni egészségbiztosítási járulékot**
- **10 % nyugdíjjárulékot.**

Járulékfizetés szünetelése

A mezőgazdasági őstermelő nem köteles járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben (gyermekgondozást segítő ellátásban), gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül – kivéve, ha a gyermekgondozási segély (gyermekgondozást segítő ellátás), az ápolási díj folyósításának tartama alatt őstermelői tevékenységét személyesen folytatja –,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben egyidejűleg részesül,
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes katona
- fogvatartott.

Adatszolgáltatási kötelezettség

A biztosított mezőgazdasági őstermelő elektronikus úton, az erre a célra rendszeresített nyomtatványon ('T1041) jelenti be saját biztosításával kapcsolatban a biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát.

A bejelentést a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a jogviszony megszűnését 8 napon belül kell teljesíteni.

A mezőgazdasági őstermelő a fizetendő járulékait **negyedévente, a negyedévet követő hónap 12-éig vallja be** a 1858-as bevalláson, és a bevallás benyújtására előírt határidőig fizeti meg az állami adóhatóságnak.

A nyugdíj ellátás feltételei

Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki

- a születési évének megfelelő öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább **húsz év** szolgálati idővel rendelkezik.

Öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki

- legalább **negyven év** jogosultsági idővel rendelkezik

Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki

- az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább **tizenöt év** szolgálati idővel rendelkezik,

A nyugdíj ellátás feltételei

A nyugdíj megállapítása rendkívül összetett módon történik. Ahhoz, hogy mégis egy kicsit átlássuk tudnunk kell, hogy

**a nyugdíj JOGOSULTSÁG szempontjából
figyelembe vehető szolgálati idő nem ugyanaz,**

**mint a nyugdíj SZÁMÍTÁSHOZ figyelembe
vehető szolgálati idő.**

Az arányosítás

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. Törvény (a továbbiakban: Tny.) 39. § (1) bekezdése meghatározza, hogy, ha a biztosítottnak a Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének a)-b), g) pontja és a (2) bekezdése szerinti biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonya keretében elért, nyugdíjjárulék-alapot képező keresete, jövedelme a külön jogszabályban meghatározott minimálbérnél kevesebb, akkor a nyugdíj mértékének megállapítása során a biztosítási időnek csak az arányos időtartama vehető szolgálati időként figyelembe.

Ebben az esetben a szolgálati idő és a biztosítási idő aránya azonos a nyugdíjjárulék alapját képező kereset, jövedelem és a mindenkor érvényes minimálbér arányával.

Arányosítás az őstermelőknél

A fent említett szakasz második bekezdése pedig meghatározza, hogy az (1) bekezdés rendelkezéseit a **mezőgazdasági őstermelő biztosítási idejének szolgálati időként történő figyelembevétele során is alkalmazni kell.**

Őstermelő szolgálati ideje

Mit jelent ez a gyakorlatban???

- Van egy őstermelő, akinek a 2017. évben 5 millió forint árbevétele volt.
- Ez alapján 2018-ban ennek 20 %-a után fizeti a járulékot, azaz 1 millió forint az éves járulék alap.
- 2018-ban a minimálbér 138 ezer forint, éves szinten 1.656.000 Ft.
- Arányosítás: nyugdíjjárulék alap/minimálbér
 $1.000.000/1.656.000=0,604$, az arányszám

Szolgálati idő = 365 nap × 0.604 = **220 nap 2018-ban**

Östermelő szolgálati ideje

Mit jelent ez a gyakorlatban???

Ilyen bevétel és járulékalap mellett 5 év alatt lehet megszerezni 3 év szolgálati időt.

/A 20 év szolgálati időhöz több, mint 30 ilyen év kell/

2018-ban **8.280.000 Ft** előző évi árbevétel kell, hogy meglegyen a minimálbérnek megfelelő járulékalap és így az egy évnnyi szolgálati idő!!!

Mi a megoldás???

Magasabb járulékfizetés vállalása

A mezőgazdasági őstermelő a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében az adóévre vonatkozóan a **negyedévre vonatkozó járulékvallásában tett nyilatkozattal vállalhatja**, hogy a **nyugdíjjárulékot, valamint a természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulékot** a jogszabályban meghatározott járulékalapnál (minimálbér, illetve a bevétel 20 százalékának egytizenketted része) **magasabb összeg után fizeti meg.**

Magasabb járulékfizetés vállalása

Ez esetben a 10 % nyugdíj és 7 % egészségbiztosítási járulék mellett, a 19,5 % szociális hozzájárulási adót is meg kell fizetni, méghozzá a vállalt magasabb összeg után az év hátralevő részére.

Természetesen a magasabb összeg vállalásával jogosulttá válik a mezőgazdasági őstermelő a pénzbeli ellátásokra, azaz jogosult lehet táppénzre, csecsemőgondozási díjra, gyermekgondozási díjra.

Megállapodás szolgálati idő szerzésére

Ha valaki nem szerezte meg a teljes nyugdíjhoz szükséges 20 év szolgálati időt, vagy a résznyugdíjhoz szükséges 15 év szolgálati időt, akkor lehetősége van arra, hogy e minimum évekhez hiányzó szolgálati időt - de legfeljebb 5 évet - megállapodással megszeressen.

Ehhez a megvásárolni kívánt szolgálati időtartamra legalább a mindenkori minimálbér 34%-ával egyező összegű járulékot kell egy összegben befizetnie.

2018-ban ez 46.920 Ft/hó, azaz 563.000 Ft/év

Öngondoskodás!!!

Köszönöm a figyelmet!